

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи Жильцов О.Б.

20 21 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціально-політичні студії: Загальна психологія

для студентів

спеціальності 052 Політологія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 052.00.01 Політологія

Київ – 2021

Розробник:

Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Викладач:

Коханова Олена Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 18.01.2021 р. № 1

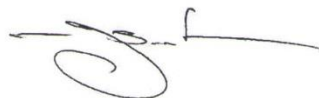
Завідувач кафедри _____ (О.П. Сергеєнкова)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 052.00.01 Політологія)

14.01. 2021 р.

Керівник освітньої програми _____

(Л.В. Панасюк)

(підпис)

Робочу програму перевірено

01.02.2021 р.

Заступник директора _____ (Р.О. Павлюк)

(підпис)

Пролонговано:

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергеєнкова О.П.), «__»__20__р., протокол № ____

(підпис)

(ПІБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергеєнкова О.П.), «__»__20__р., протокол № ____

(підпис)

(ПІБ)

на 20_/20_ н.р. _____ (Сергеєнкова О.П.), «__»__20__р., протокол № ____

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	основна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль		
Самостійна робота	42	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – розкрити закономірності функціонування та проявів психіки людини та розвитку особистості, сприяти на цій основі формуванню загальної психологічної культури та компетентності майбутніх політологів, їх готовності до професійної діяльності.

Завдання курсу:

- аналіз предмету вивчення психології як науки, історії її становлення та сучасної системи психологічних знань;
- вивчення понять психіки і свідомості, їх функцій і структур;
- розкриття типових психічних процесів і станів, їх змісту та функціонування;
- вивчення психологічної сутності понять особистості та діяльності;
- визначення специфіки психічних властивостей людини.

Внаслідок опрацювання змісту навчальної дисципліни «Соціально-політичні студії: Загальна психологія» студенти повинні **знати**:

- предмет, основні категорії, принципи та методи психології як науки;
- структуру та логіку побудови психології, її зв'язок з іншими науками, предмети вивчення її основних галузей;
- визначення понять «психіка», «свідомість», їх функції та структуру;
- зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- характеристику понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», «діяльність»;

- специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини.

3. Результати навчання за дисципліною

Внаслідок опанування змісту навчальної дисципліни «Загальна психологія» у студентів формуються такі **загальні компетентності**:

- здатність застосовувати ключові психологічні поняття для аналізу соціально-політичних явищ;
- уміння застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез у сфері політики;
- здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- уміння проводити професійний пошук, обробку та аналіз фактів та інформації з різних джерел;
- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію;
- здатність працювати в команді, а саме: навички роботи в групі, розподілу функцій у колективній роботі, здатність розуміти людей та вміння їх мотивувати та рухатися до спільних цілей;

Студенти набувають і вдосконалюють такі **фахові компетентності**:

- володіння знаннями щодо формування психічних процесів: сприймання, пам'яті, мислення, уяви, почуттів особистості;
- здатність до мотивованої самооцінки та налаштованість на постійне самовдосконалення комунікативних компетентностей.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології							
Тема 1. Психологія як наука	12	2					10
Тема 2. Методи психології	4	2	2				
Модульний контроль	2						
Разом	18	4	2				10
Змістовий модуль 2. Психічні процеси та стани							
Тема 1. Відчуття і сприймання як процеси чуттєвого пізнання світу	20	2	2				16
Тема 2. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності: пам'ять, мислення, увага, мова, увага, мовлення	10	4	6				
Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості	6	4	2				
Модульний контроль	2						
Разом	38	10	10				16
Змістовий модуль 3. Психологічна характеристика особистості та діяльності							
Тема 1. Особистість та діяльність	20	2	2				16
Тема 2. Свідомість та самосвідомість	4	2	2				
Тема 3. Індивідуально-типологічні властивості особистості: темперамент, характер, здібності	8	4	4				
Модульний контроль	2						
Разом	34	8	8				16
Усього	90	22	20				42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Загальні питання психології.

Тема 1. Психологія як наука Лекція 1. Психологія як наука (2 год.)

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології. Зміст міфологічного, філософського і наукового етапів розвитку психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Місце психології в системі науки. Поняття про психіку, її функції та структура.

Основні поняття теми

Психологія як наука, її предмет і завдання. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Джерела психологічних знань. Поняття про побутову та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку та її функції. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості.

Тема 2. Методи психології Лекція 2. Методи психології (2 год.)

Поняття про психологічне дослідження, його функції в навчально-виховному процесі школи. Принципи здійснення психологічного дослідження. Етапи дослідження психіки людини та їх зміст. Поняття про метод дослідження. Класифікація методів психології, їх характеристика.

Основні поняття теми

Психологічне дослідження, принцип детермінізму, принцип розвитку (генетичний), принцип системності, принцип об'єктивності, підготовчий, метод психологічного дослідження, інтроспекція (самоспостереження), експеримент, тестування, методи опитування, соціометрія, метод аналізу продуктів діяльності.

Семінар 1. Методи психології

Змістовий модуль II. Психічні процеси та стани

Тема 1. Відчуття і сприймання як процеси чуттєвого пізнання світу Лекція 3. Відчуття і сприймання як процеси чуттєвого пізнання світу (2 год.)

Сенсорно-перцептивна сфера особистості. Поняття про чуттєвий рівень

пізнання людиною дійсності. Відчуття як базовий пізнавальний процес. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Класифікація видів відчуттів і їх характеристика. Основні сенсорні властивості людини. Поняття про сприймання. Відмінність сприймання від відчуттів. Класифікація та види сприймання. Сприймання простору, руху й часу. Поняття про ілюзії сприймання. Спостереження та спостережливість.

Основні поняття теми

Чуттєве пізнання, відчуття, аналізатор, адаптація, поріг чутливості; сприймання, ілюзії сприймання.

Семінар 2. Відчуття і сприймання

Тема 2. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності: пам'ять, мислення, уява, увага, мовлення

Лекція 4. Пам'ять (2 год.)

Раціональне пізнання світу, його відмінність від чуттєвого способу отримання інформації. Психічні процеси раціонального пізнання дійсності: пам'ять, мислення, уява, увага, мовлення. Поняття про пам'ять. Функції пам'яті. Види пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення та забування. Мнемічні якості людини.

Основні поняття теми

Раціональне пізнання, пам'ять, запам'ятовування, збереження, відтворення, забування, мнемічні якості.

Семінар 3. Мислення та мовлення

Семінар 4. Уява

Лекція 5. Увага (2 год.)

Поняття про увагу як стан свідомості, її критерії та функції. Види уваги їх характеристика. Основні властивості уваги. Неуважність та її причини.

Основні поняття теми

Увага, вибірковість, обсяг, розподіл, концентрація, стійкість, переключення, уважність, спостережливість.

Семінар 5. Пам'ять та увага

Тема 3. Емоційно-вольова сфера особистості

Лекція 6-7. Емоційно-вольова сфера особистості (4 год.)

Поняття про афективну сферу психіки, її функції для особистості. Позитивні та негативні наслідки дії афективного простору особистості. Взаємозв'язок афективної сфери з іншими проявами психіки людини. Емоції та

почуття, їх диференціація. Фізіологічні основи переживання емоцій та почуттів, їх вісцеральні та експресивні прояви. Види емоцій та почуттів: альтернативні класифікації. Характеристика типових емоційних станів людини. Поняття про волю. Стимулююча та гальмівна функції волі. Мимовільні та довільні дії. Вольові якості особистості.

Основні поняття теми

Емоція, почуття, афект, стрес, настрої, фрустрація; воля, вольові якості.

Семинар 6. Емоції та почуття

Змістовий модуль III.

Психологічна характеристика особистості та діяльності

Тема 1. Особистість та діяльність

Лекція 8. Особистість (2 год.)

Диференціація та співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Альтернативні підходи до тлумачення поняття особистості у психології. Психологічна структура особистості, її релятивізм та функціональне призначення. Зміст структури особистості за А. В. Петровським та К. К. Платоновим. Аналіз факторів формування особистості в онтогенезі. Особистість як суб'єкт та об'єкт соціальної взаємодії. Поняття про соціальні ролі особистості, характеристика їх ознак та видів.

Основні поняття теми

Індивід (індивідуум), особистість, індивідуальність, соціальна роль; активність, діяльність, гра, навчання, праця.

Семинар 7. Особистість та діяльність

Тема 2. Свідомість та самосвідомість

Лекція 9. Свідомість та самосвідомість (2 год.)

Рівні вияву психіки людини. Поняття про свідомість, її особливості та функції. Структура свідомості. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування свідомості. Поняття про самосвідомість, її функції та структура. Етапи формування самосвідомості. Образ «Я» та його компоненти. Самооцінка, її види та механізми формування. Поняття про рівень домагань. Психологічний захист, його призначення та види.

Основні поняття теми

Свідомість, несвідоме, філогенез, онтогенез, фактори, самосвідомість, образ «Я», самооцінка: адекватна і неадекватна, рівень домагань, психологічний захист.

Семинар 8. Свідомість та самосвідомість

Тема 3. Індивідуально-типологічні властивості особистості: темперамент, характер, здібності

Лекція 10.

Індивідуально-типологічні властивості особистості.

Темперамент і характер (2 год.)

Індивідуально-типологічні властивості особистості. Поняття про темперамент, характер, здібності. Критерії темпераменту. Історія розвитку вчення про темперамент. Тип вищої нервової діяльності й темперамент. Основні властивості нервових процесів. Співвідношення типів нервової системи і типів темпераменту. Психологічна характеристика типів темпераменту. Поняття про характер, риси характеру. Історія вивчення характеру людини. Фізіологічні основи характеру. Виразні ознаки характеру. Структура рис характеру: спрямованість особистості, розумові, вольові, емоційні риси характеру. Поняття про акцентуації характеру. Типи акцентуацій. Механізми формування характеру людини в онтогенезі.

Основні поняття теми

Темперамент, сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік; характер, спрямованість, акцентуації характеру.

Семінар 9. Темперамент і характер

Лекція 11. Здібності (2 год.)

Поняття про здібності. Теорії здібностей. Взаємозв'язок здібностей та діяльності. Співвідношення задатків, схильностей і здібностей. Класифікація здібностей. Характеристика загальних і спеціальних здібностей, теоретичних і практичних здібностей, навчальних і творчих здібностей. Рівні прояву здібностей: обдарованість, талановитість, геніальність. Розвиток здібностей.

Основні поняття теми

Здібності, задатки, схильності, загальні та спеціальні, теоретичні й практичні, навчальні та творчі здібності, обдарованість, талановитість, геніальність, навчання, виховання, активність особистості.

Семінар 10. Здібності

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	5	5	4	4
Відвідування семінарських занять	1	1	1	5	5	4	4
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	5	50	4	40
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-
Разом			43		90		78
Максимальна кількість балів: 211							
Розрахунок коефіцієнта: $211 : 100 = 2,11$							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Змістовий модуль I Загальні питання психології

Тема. Психологічне дослідження

Назвати і проаналізувати основні відмінності наукового психологічного знання від побутового (донаукового), а саме: відмінності за об'єктом вивчення, рівнем узагальненості понять, способами отримання інформації, шляхами та способами передачі знань тощо **(5 балів)**.

Змістовий модуль II Психічні процеси та стани

Тема. Воля

Проаналізувати власну особистість з точки зору розвитку вольових якостей та їх включення в подальшу професійну діяльність **(5 балів)**.

Змістовий модуль III Психологічна характеристика особистості та діяльності

Тема. Темперамент

Провести тестування, спрямоване на визначення власного типу темпераменту, після чого співвіднести результати тестування з вимогами майбутньої професійної діяльності та визначити переваги та недоліки проявів темпераменту щодо неї **(5 балів)**.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

- 5 балів – максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання одного завдання для самостійної роботи, і оцінюється за такими критеріями:
- своєчасність виконання навчальних завдань – 1 бал,
- повний обсяг їх виконання – 1 бал,
- якість виконання навчальних завдань – 3 бали.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи виконуються в тестовій формі в електронному навчальному курсі «Соціально-політичні студії: Загальна психологія»: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=22345>

Таблиця 6.3.1

Зміст і критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Змістовий блок і його призначення	Форма	Максимальна кількість балів
Визначення якості володіння базовими поняттями; виявлення здатності до аналізу, синтезу, конкретизації й узагальнення змісту навчальної дисципліни	тести	25

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль у формі заліку.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Не передбачено навчальним планом.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни «Соціально-політичні студії: Загальна психологія» для студентів спеціальності 052 Політологія

Разом: 90 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3
Назва модуля	Загальні питання психології	Психічні процеси та стани	Психологічна характеристика особистості та діяльності
Кількість балів за модуль	43 балів	90 балів	78 балів
Теми лекцій	1. Психологія як наука – 1 бал 2. Методи психології – 1 бал	3. Відчуття і сприймання як процеси чуттєвого пізнання світу – 1 бал 4. Пам'ять – 1 бал 5. Увага – 1 бал 6-7. Емоційно-вольова сфера особистості – 2 бали	8. Особистість та діяльність – 1 бал. 9. Свідомість і самосвідомість – 1 бал 10. Індивідуально-типологічні властивості особистості. Темперамент і характер – 1 бал 11. Здібності – 1 бал
Кількість балів	2 бали	5 балів	4 бали
Теми семінарів	1. Методи психології – 11 балів	2. Відчуття і сприймання – 11 балів 3. Мислення та мовлення – 11 балів. 4. Уява – 11 балів 5. Пам'ять та увага – 11 балів 6. Емоції та почуття – 11 балів.	7. Особистість та діяльність – 11 балів 8. Свідомість і самосвідомість – 11 балів 9. Темперамент і характер – 11 балів 10. Здібності – 11 балів
Кількість балів	11 балів	55 балів	44 бали

Самостійна робота	Аналіз основних відмінностей наукового психологічного знання від побутового - 5 балів	Аналіз рівня розвитку власних вольових якостей та їх включення в подальшу професійну діяльність – 5 балів	Діагностика типу темпераменту – 5 балів
Кількість балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів	Модульна контрольна робота – 25 балів
Рейтинго-ві бали	Загальна кількість балів – 211 Коефіцієнт для переведення у 100-бальну шкалу – 2,11		
Підсумковий контроль	Залік		

8. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Загальна психологія / За ред. С. Д. Максименка. – К. : Форум, 2000.
2. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию. Курс лекций. – М. : ЧеРо, при участии издательства Юрайт, 2002. – 336 с.
3. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. – К. : Вища школа, 2001.
4. Общая психология. В 7 т. / Под ред. Братуся Б. С., Соколова Е. Е. Введение в психологию. Т. 1. – М. : Академия, 2005. – 352 с.
5. Основи психології : Підручник для студ. вищих навч. закл. / О. В. Киричук (заг. ред.), В. А. Роменець (заг. ред.). – 6-те вид., стер. – К. : Либідь, 2006. – 632 с.
6. Психологія : Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. – 2-ге вид., стереотип. – К. : Либідь, 2000.
7. Скрипченко О. Загальна психологія : Навч. посіб. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін. – К. : А.П.Н. – 2002. – 464 с.
8. Сергєєнкова О. П. Загальна психологія / О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. – Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.

Додаткова література

1. Загальна психологія : Практикум / В. Волошина, Л. Долинська, С. Ставицька, О. Темрюк. – К. : Каравелла, 2013. – 280 с.
2. Екман П. Теорія брехні / Пер. з англ. Ю. Гордієнка. – К.: Видавнича група КМ-БУКС, 2019. – 320 с.
3. Изард К. Психология эмоций. – СПб: Питер, 2000.
4. Канеман Д. Мислення швидко й повільне / пер. з англ. Максим Яковлев. – К. : Наш формат, 2017. – 480 с.
5. Куніс Дж., Біман М. Момент еврики: Ага-реакція, творчий інсайт і мозок / пер. з англ. Ілони Вінничук. – К.: Книголав, 2017. – 368 с.
6. Практикум із загальної психології / Т. М. Зелінська, І. М. Михайлова. Навчальний посібник. – К. : Каравела, 2010. – 272 с.
7. Csikszentmihalyi M. Flow: The Psychology of Optimal Experience / Mihaly Csikszentmihalyi. – New York: Harper Perrenial Modern Classics, 2008. – 336 p.

9. Додаткові ресурси

9.1. Програмне забезпечення та Інтернет-ресурси:

1. https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Index.php – бібліотека Гумер – Гуманітарні науки.
2. <http://psylib.org.ua/books/psiteol/index.htm> – психологічні теорії та концепції особистості.
3. <http://psychology-naes-ua.institute/> – сайт Інституту психології імені Г. С. Костюка.